

29. 7. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Třicet korun, skutečný obsah slova bezplatně, aneb požívá advokát úřední důvěry?

Protože píšu do právnického časopisu, laskavý čtenář již bystře usoudil, že nejde o regulační poplatky ve zdravotnictví, ale o úplatu za ověření podpisu jednající osoby na listině, zaručující identitu příslušného, podepsání se schopného fyzického individua. Advokát potrápí klienta a sám sebe tímto banálním, ale časově někdy velmi obtěžujícím úkonem tam, kde zákon říká, jestli chceš jednat, jestli něco chceš, dokaž papíru, že jsi to ty a my mu pak uvěříme.

Dobře, identifikace osob je nepochybně v mnoha případech potřebná, ale **položili jsme si dostatečně často otázku, zda ve všech zákonem předepsaných případech musíme klienta trápit tímto formalismem, co konkrétní úkon sleduje a zda je to vskutku potřebné?**

Předestírám, že zde jde jen a jen o úkony, jež v důsledku činí advokát jménem svého klienta. Nejsem kupříkladu s to dostatečně pochopit, proč je požadavek ověření podpisu spojen s návrhy zápisu do obchodního rejstříku, když už samotný úkon má mnohdy povahu veřejné listiny (zde si povšimněme praxe v nemovitostech, kde návrh je povíce naprosto neformální, a katastr zapisuje-rozhoduje o milionových hodnotách na základě „obyčejného“ podpisu návrhu s „ověřenou“ kupní smlouvou, vždyť třeba zápis převodu obchodního podílu je zcela stejným postupem).

Živá praxe zákonodárce jde ale dál, nově se nyní vyskytly dva nové požadavky na ověření podpisu. **Podáte-li jménem svého klienta žádost o sdělení osobních údajů vedených o něm Policií ČR, žádosti sice vyhoví, ale protože jste připojili jen obyčejnou plnou moc, pošle požadované osobním doručením do vlastních rukou. Vlastních rukou Vašeho klienta. Milé, že? A informace z katastru? Tak tam si laskavě ověřte svůj podpis také, neboť nejste právnickou osobou, které se zasílá na adresu jejího sídla, uvedenou v obchodním rejstříku.** Jistěže mají oba postupy svou logiku s ohledem na citlivost žádané informace. Stejně tak trošku dostává na frak princip publicity, a slovo bezplatně u poskytovaných informací taky nabývá na dynamice. Podržíme se však zájmů stavovských. Kladu si otázky, proč vlastně stát advokáty má jako součást výkonu justičního systému, proč děláme ty hloupé zkoušky, jsme zapsaní ve veřejně přístupném seznamu, dostáváme pokuty za to, že si v sídle své kanceláře nezajistíme faktické přebírání pošty bez ohledu na dovolenou či pracovní neschopnost, proč s námi soud může jednat o miliardách jen v písemném styku bez osvědčujícího razítka, jak můžeme třeba jen přebírat poštu o rozvodu za klienta, aniž bychom se úředně zplnomocnili? Zásadním argumentem může být, že v soudním řízení je postavení advokáta takové, že jej soud prakticky vždy při ústním jednání ztotožní identifikací podle průkazu advokáta. Vystává však klíčová otázka, která před námi stojí, chceme souhlasit či nechceme souhlasit s ověřovací maníí, kterou právní řád systematicky prorůstá? A je-li požadavek formálnosti identifikace v zájmu právního řádu a potažmo fyzické osoby, jež svůj podpis činí, je současně tento požadavek v souladu s postavením advokáta jako alter ega klienta?

Základní překonání úvahy, na co je advokát, když mě honí k notáři nebo na matriku, přinesla ověřovací kniha. Rozsah požadavku ověření však vzrůstá na úkony procesní, jež vyžadují samotný „ověřený úkon“ advokáta, k čemuž mu jeho vlastní ověřovací kniha nepomůže. Domníváme se, že sledovat úsilí jednotlivých legislativních odborů všech úřadů a ministerstev a odchylovat všechny překážky a „ztěžovačky“ je mimo poslání ČAK, a též i mimo ekonomické možnosti stavu, pokud bychom nechtěli platit příspěvek v řádech desetitisíců. **Naskýtá se nám však řešení, v otázkách**

procesních jistě přípustné, a to v zákoně o advokacii upravit problém procesního ověření advokátova úkonu založením jeho podpisového vzoru u příslušného úřadu. Zákony takový postup v různých formách znají, od podpisových vzorů u katastrálního úřadu, jež mají dokonce hmotněprávní dosah, až po zakládání osvědčení o DPH do správního spisu příslušného soudu. V souvislosti s projektem ejustice, czech pointy, dálkovými přístupy, open card, či já nevím co ještě, by stálo za to usilovat o změnu zákona o advokacii, která umožní, aby advokát zaslal příslušnému ústřednímu úřadu či ústřednímu správnímu orgánu a třeba ministerstvu spravedlnosti za soudy a státní zastupitelství svůj podpisový vzor. Advokát je, alespoň v našem střeoevropském pojetí, osobou úřední sui genesis. Pokud pak uvede na svém podání, že jeho podpisový vzor pro účely řízení xy je uložen pod správní značkou tam a tam, požadavek plné moci s ověřeným podpisem pro procesní záležitosti spočívající v nutné identifikaci či doručování do vlastních rukou za klienta, nebo podání informace či osvědčení, je splněn. Jistě se nabízí i řešení srdci advokáta bližší, a to, že podání advokáta nevyžaduje další ověření, i když je to ze zákona potřebné, pokud se vykáže originálem plné moci. To by ale státní správa asi nedokázala přenést přes srdce. I když možná ano.

Kdo se někdy zajímal o to, co nejvíc vadí státní moci na těchto pravomocích advokáta (ověření podpisu atd.) naráží na argument, že advokáti podvádí či mohou podvádět, a kolik bylo podvodů advokáty učiněno. Je to pravda, nemá smysl si zastírat, že sice velmi velmi malá, ale přeci jen část advokátů zapomíná, že má jednat v souladu s právním řádem a zájmy klienta, a nejen s těmi zájmy klienta, ale bez ohledu na zájmy vlastní. Stačí přečíst sbírku kárných rozhodnutí. Nicméně tento argument je naprosto stejný, jako kolik policistů páchá trestnou činnost, kolik úředních osob přijalo úplatek a taky jsme kvůli tomu nezrušili pravomoci policie či dotčených úřadů. Advokát ze zákona jedná v souladu se zákony a to je jasná premisa, která zaručuje předpoklad pravdivosti identifikace advokáta, a následně i pravdivost jeho jednání.

Poslední závažný argument, jehož vyvrácení by mohlo činit obtíže, je fakt, že advokát nemá povinnost ověřovat si identifikaci klienta (nejde-li o praní špinavých peněz - pozn. aut.). I zde je však možné s úspěchem konstatovat, že advokát, pokud podání sepíše a podá, stává se ze zákona onou identifikovanou osobou. Úvaha, že zhojení je možné opětovnou cestou ověření podpisu v knize, je totiž velmi nebezpečná, otevírá se nám tak cesta k tomu, že advokátova pomoc bude znamenat automatickou úřední identifikaci klienta už všude a napříště třeba trestní řád oblaží uvedenou povinností obhájce. Důsledky, už třeba s tím, že vazebně stíhaný, který by chtěl ex offio vyměnit za voleného advokáta, jenže mu nemůže jednoduše poslat obyčejné podepsanou plnou moc poštou, jsou nasnadě. Úvahy, že stačí přizvat notáře do vazby za účelem ověření, jsou knížecí rady, nereflektující realitu. Postupem reducto ad absurdum si představme situaci, kdy je klient v jakékoliv věci třeba pracovně v Japonsku, uvažuje o koupi domu, chce, abyste za něj jukli do sbírky listin katastru, a zákon ho nesmyslně honí na nejbližší konzulát nebo předvádět cvičení s ověřením japonským notářem ověřené plné moci.

Zdánlivě tedy jde jen o třicet korun a malý administrativní úkon, zvyšující potřebu jistoty v právních vztazích. Ve skutečnosti jde o cestu, jak znesnadnit klientům zastoupení advokátem a vnést do vztahu občan - stát prvek co největší míry formální zkostnatělosti k vykazování činnosti. Tomu je třeba ze všech sil bránit jak v zájmu advokacie, tak ve vztahu k nerušenému a co nejméně formálnímu vztahu založenému na důvěře, reprezentovanému prostou plnou mocí, vztahu advokát a klient, základnímu prvku právního státu.

Nelze nepodotknout, že tato norma je místo ochranou demokracie popřením jejích základních atributů, a pevně věřím, že bude v zájmu svobody jednotlivce a ochrany jeho soukromí jednou zrušena.

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)